

Geografická olympiáda pre stredné školy, 45. ročník, školský rok 2016/2017, celoslovenské kolo, kategória – Z, časť – praktický test, riešenia

Meno a priezvisko	
Skola a trieda	
Kategória	Z
Počet bodov	

01. Načrtnite na plastovú guľu základnú sieť rovnobežiek, poludníkov a obrisy svetadielov a oceánov. Pomenujte ich.

(20 bodov)

Veľmi dôležité bolo uvedenie základných rovnobežiek (rovník, obratníky, polárne kružnice, póly), poludníkov (nultý, 180 °, dátumová hranica. Svetadiely sú Európa, Ázia, Amerika, Afrika, Austrália, Antarktída, oceány Tichý, Severný, Ľadový, Indický, Atlantický, Južný. Hodnotila sa presnosť vo vzťahu k súradniciam.

02. Na základe opisu zostrojte na štvorcovom papieri mapu ostrova OTFUČ.

Nakreslite do štvorcovej siete mapu podľa textu:

Krajinu OTFUČ (121 km²) zo všetkých strán obklopuje more. Najväčší polostrov vybieha na juhovýchod. Vypína sa na ňom najvyšší vrch LAC, ktorý má nadmorskú výšku 1420 m n. m., Z jeho vrcholu sa svahy prudko a rovnomerne zvažujú k moru. Stekajú po nich dve riečky. Na severnej strane ostrova je jazero ČĽUP, ktoré má rozlohu 2 km², jedna z riečok sa doň vlieva. V okolí jazera ČĽUP sa nachádza vysočina. Druhý najvyšší vrch DAN (815 m n. m.) nad najzápadnejším bodom krajiny. V krajine OTFUČ sú len dve sídla: hlavné mesto ANK s 18 000 obyvateľmi a malá rybárska osada GULHI pod vrchom DAN. Celková dĺžka ciest v krajine je viac ako 20 km. Svahy vrchov pokrýva les. V krajine je jedno letisko v hlavnom meste a dva prístavy - jeden v GULHI a druhý v ANK.

Vrstevnice zakresľujte v intervale každých 250 m. Na znázornenie jednotlivých javov v krajine používajte zavedené mapové znaky prípadne si ich vymyslíte sami. Samozrejme, ale v tom prípade ich musíte vysvetliť vo vysvetlivkách mapy. Uvedte grafickú i číselnú mierku mapy. Mapu môžete zakresliť farebne, i čiernobielo.

(20 bodov)

Odpoveď sa zakladala na vytvorení mapy. Toto divergentné zadanie má veľmi veľký počet správnych riešení. Hodnotila sa presnosť a geografická zručnosť autorov pri každej položke.

03. Na základe opisu uskutočnite SWOT analýzu mesta M. (Súťažiacim boli pred zadaním úlohy vysvetlené základné princípy SWOT analýzy). Hodnotila sa odbornosť, originalita a komplexnosť odpovedí.

Mesto M sa nachádza v nadmorskej výške 140 m n.m., na upätí Krupinskej kotliny v okrese K v trojuholníku Bratislava, Banská Bystrica, Budapešť v čistom životnom prostredí bez exhalátov priemyslu. Dobrá poloha a teplá stabilná klíma vytvárajú ideálne podmienky pre príjemný oddych. Podnebíam patrí medzi oblasti s typickou teplou klímou, s najväčším počtom slnečných dní v roku v Slovenskej republike a podľa švajčiarskej klasifikácie má sedatívnu, utišujúcu klímu. Obľúbené je aj kvôli tejto skutočnosti. Je to ideálne miesto na rehabilitáciu a relaxáciu. Mesto M má viac ako 700 ročnú históriu. Z obdobia Rimanov sa v meste nachádza 32 kamenných rímskych bazénikov. Pekné prírodné prostredie, stála teplá klíma a vynikajúce účinky liečivej vody umocňujú význam mesta pre zdravie človeka. Termálna voda v meste má teplotu 28,5 stupňa C a obsahuje šesť rozhodujúcich minerálnych prvkov, blahodarne pôsobiacich na organizmus človeka. Pomáha liečiť pohybový aparát, srdcovo-cievny systém, reumatické ochorenia, vysoký tlak, kožné a ženské choroby. Má blahodarný vplyv na zažívacie systém.

Od mája do septembra je v meste otvorené verejné kúpalisko s minerálnou vodou. Okolie mesta poskytuje možnosť organizovať poznávacie zájazdy. Jedna z trás vedie cez Banskú Štiavnicu, ktorá je svojimi pamiatkami zapísaná v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Príťažlivé sú výlety i do Zvolena, do zámku vo sv. Antone, kde sa nachádza poľovnícke múzeum, do Šiah a do Brhloviec, ktoré sú známe ľudskými obydliami v skalách. Ďalej sa organizujú zájazdy podujatia ako ochutnávka vín v Rykynčiaciach s kultúrnym programom, Podhájska - termálne kúpalisko otvorené celoročne.

DOPRAVNÝ SYSTÉM

bodov:

Dopravný systém mesta M sa skladá z pešej, cyklistickej, automobilovej a autobusovej dopravy. Dĺžka miestnych komunikácií je 16 km a dĺžka vybudovaných chodníkov je 6,5 km. V meste nie je prevádzkovaná miestna hromadná doprava, individuálnu prepravu osôb zabezpečujú dve súkromné taxi služby. Mesto je napojené na miestne, diaľkové a medzištátne linky osobnej autobusovej dopravy. Mestom prechádza vybudovaná železničná trať Šahy-Zvolen, ktorá v minulosti zabezpečovala osobnú dopravu. V súčasnosti je mimo svojej prevádzky. Vo vnútornom kúpeľnom území sa nachádza centrálné strážené parkovisko, ktoré celoročne slúži prevažne klientom kúpeľných zariadení, v letnej sezóne je parkovacou zónou pre Termálne kúpalisko. Menšie verejné záchytné parkoviská sa nachádzajú pri vstupnej časti liečebného ústavu a pri železničnej stanici. Parkovanie obyvateľov je zabezpečované odstavovaním vozidiel na odstavné plochy pri objektoch hromadnej bytovej výstavby v pešej dostupnosti do 100 m. Mesto nemá v intraviláne územia vybudovanú klasickú cyklotrasu, ale realizáciou projektu Oblastnej organizácie cestovného ruchu boli vyznačené cyklistické trasy v širších vzťahoch k príslušnému územiu s východiskovým bodom - vlakovou stanicou. Jedná sa o trasu Tesársku (18 km), Lišovskú (24 km), Súdovskú (33 km), Šahanskú (45 km), Hrušovskú (73 km) a Cyklomagistrálu Dr. Téryho (82 km).

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Mesto M zabezpečuje nakladanie s odpadom v súlade s platným Programom odpadového hospodárstva mesta a taktiež so Všeobecno-záväzným nariadením mesta M č.1/2011 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi. Tieto dva základné dokumenty upravujú podrobnosti o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi vznikajúcimi na celom katastrálnom území mesta, ale aj práva a povinnosti orgánov obcí, právnických a fyzických osôb pri predchádzaní vzniku odpadov a nakladaní s odpadmi. V meste M zabezpečuje odvoz komunálneho odpadu pre obyvateľov, bytové organizácie a podnikateľské subjekty Združenie Hont spol. s r.o., ktoré prevádzkuje riadenú skládku v neďalekej obci. Jedná sa o zmesový komunálny odpad, objemný odpad a drobný stavebný odpad. Prostredníctvom Mestského podniku, spol. s r.o. (ktorého vlastníkom so 100% účasťou je Mesto M) je zabezpečený separovaný zber skla, papiera, plastov, textilu, elektroodpad a biologicky rozložiteľný odpad. Jednotlivé druhy odpadov (sklo, textil) sa separujú do farebne rozlíšených nádob. Mesto M nemá vybudovanú kompostáreň, čo je vzhľadom na rozsiahlu plochu trávnatých plôch kúpeľného územia produkujúcich zelenú biomasu, výrazne chýbajúcou prevádzkou.

VODOVODNÁ A KANALIZAČNÁ SIEŤ

Vlastné zásobovanie mesta M a príslušného územia sa uskutočňuje gravitačne z jestvujúcich vodojemov nad mestom, ktorých kapacita pre pokrytie spotreby je aj pre výhľadové obdobie dostatočná. Mesto M má k odvádzaniu odpadových splaškových a dažďových vôd vybudovanú na väčšine územia jednotnú kanalizáciu v celkovej dĺžke 10 487 m, pričom vo úseku od nového mosta po bývalý autokemping je kanalizácia v dĺžke 866 m vlastníctvom Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a.s. Banská Bystrica. Kanalizácia je vyústená do čističky odpadových vôd, ktorú prevádzkuje Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a.s. Banská Bystrica.

ZDRAVOTNÍCKA A SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

Zdravotnícka infraštruktúra

V meste M je poskytovaná základná zdravotná služba v objekte zdravotného strediska s ambulanciami praktického, gynekologického, detského a zubného lekára. Privátna ambulancia stomatologického lekára je tiež v liečebnom ústave, prevádzkovanom spoločnosťou Kúpele a.s. V meste sídli rýchla zdravotná pomoc (RZP) s 24 hodinovou stálou službou, ktorú prevádzkuje Záchranná zdravotná služba Bratislava. Liečebné účinky prírodných liečivých zdrojov a iné liečebné procedúry môžu obyvatelia mesta M využívať vo forme ambulantnej liečby v neštátnom zdravotníckom zariadení Kúpele a.s. a v štátnom podniku SLOVOTHERMAE. Liečebné procedúry poskytujú aj zariadenia hotelového typu, ktoré majú vybudované vlastné balneoterapie. V centre mesta M sú zriadené dve lekárne.

Sociálna infraštruktúra

Mesto M je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu a poskytuje sociálne služby na základe zápisu žiadateľa do Registra poskytovateľov sociálnych služieb. Priamo v meste M je zriadený súkromný Dom dôchodcov Oáza staroby, n.o. s kapacitou 32 miest, v blízkej obci je Domov dôchodcov a Domov sociálnych služieb s kapacitou 116 osôb v zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja. Mesto v spolupráci s Úradom práce sociálnych vecí a rodiny v Krupine poskytuje cestou menších obecných služieb zdravotne odkázaným obyvateľom donášku obedov a opatrovateľskú službu z radov nezamestnaných občanov. Mesto podporuje obyvateľov v dôchodkovom veku paušálnym príspevkom na stravovanie. Rezervy mesta M v sociálnej oblasti sú v chýbajúcom dennom stacionári pre seniorov, nedostatok ošetrovateľských služieb a úplná absencia terénnej sociálnej práce.

body:

ŠKOLSTVO A ŠPORT

Školstvo

Systém predprimárneho, primárneho a nižšieho sekundárneho vzdelávania je pre deti a mládež zabezpečovaný Spojenou školou, ktorej súčasťou je materská škola a základná umelecká škola. Materská škola má zriadenú dolnú a hornú triedu, pričom poskytuje výchovno-vzdelávaciu činnosť pre deti od 3 rokov. Základná škola v školskom roku 2013/2014 s počtom žiakov 184 a počtom tried 9 má personálne obsadenie vo veľkej miere kvalifikované a stabilné, pričom kmeňoví zamestnanci majú trvalý pracovný pomer. V základnej škole pracovalo 17 učiteľov, 3 vychovávatelia a 11 nepedagogických zamestnancov. Škola mala vo všetkých ročníkoch po jednej triede, pričom v škole pracovali 3 oddelenia ŠKD, v ktorých bolo zapísaných 72 detí.

Areál školy je primeraný a nachádzajú sa v ňom dve budovy s učebňami pre I. a II. stupeň a ŠKD, súčasťou školy je knižnica, jedáleň a školská kuchyňa. V areáli sa nachádza samostatná telocvičňa, budova materskej školy s nadstavbou základnej umeleckej školy, dve ihriská a altánky na vyučovanie v prírode. Budovy sú nové a energeticky ošetrené. Žiaci sa učia vo vyhovujúcich učebniach, učitelia používajú najmodernejšiu didaktickú techniku. Do viacerých kabinetov boli doplnené zbierky učebných pomôcok.

Vo voľnom čase môžu žiaci pracovať v rôznorodých záujmových krúžkoch, majú zabezpečené kvalitné služby školskej jedálne a školského klubu detí. Rozvrh hodín rešpektuje psychohygienické potreby žiakov a je prispôsobený cestovnému poriadku školských autobusov. Základná umelecká škola má zriadený výtvarný a hudobný odbor, ktorý zabezpečuje s počtom pedagogických zamestnancov 5, výučbu na hudobné nástroje akordeón, klavír, keyboard, gitara, husle a flauta.

Šport a telovýchova

V meste pôsobí Športový klub mesta (ŠKM), ktorý je príspevkovou organizáciou zriadenou Mestom s právnou subjektivitou, ktorého hlavnou činnosťou je organizovanie športových a turistických podujatí, organizovanie telesnej výchovy a športu pre obyvateľov a návštevníkov mesta, spravovanie telovýchovných objektov a zariadení, šírenie reklamy a zabezpečovanie technických, právnych a hospodárskych predpokladov pre činnosť ŠKM. Vo svojej pôsobnosti má oddiely:

Futbalový oddiel TJ Slovan

Atletický oddiel

Stolnotenisový oddiel

Motokrosový oddiel

V meste M sa nachádza futbalový štadión, v areáli školy ihrisko s umelým trávnikom, betónové ihrisko a športová hala – telocvičňa s možnosťou jej celoročného využitia. K dispozícii verejnosti sú tenisové kurty, ktorých stav je v súčasnosti pomerne zanedbaný. Od roku 2007 je v meste v prevádzke Termálne kúpalisko, ktoré ponúka návštevníkom 4 bazény s 2 tobogánmi. Jednotlivé kúpeľné zariadenia ponúkajú široké možnosti služieb ako sú bazény plavecké, kľudový bazén s minerálnou liečivou vodou, fitness, bowling, squash, minigolf, či wellness služby s rôznymi druhmi masáží a saunovým svetom.

UBYTOVANIE A STRAVOVANIE

Ubytovanie a stravovanie s najvyšším štandardom v meste poskytujú viaceré trojhviezdičkové kúpeľné zariadenia. Náročnejším klientom poskytuje služby štvorhviezdičkový Hotel. Napriek tomu, že mesto M patrí medzi najmladšie a najmenšie kúpele na Slovensku a ich rozvoj nastal až po 2. svetovej vojne, majú pomerne dobre vybudovanú sieť služieb. V meste sa nachádza niekoľko kozmetických a kaderníckych salónov, masérské služby, lekáreň, poštový úrad, obvodné oddelenie policajného zboru, pobočky niekoľkých bankových inštitúcií, bankomaty, obchody s potravinami, cukráreň, pizzérie, vinotéka, kaviarne a reštauračné zariadenia. Mesto M má vybudovaný evanjelický a rímskokatolícky kostol, ktoré sú vo veľkom počte navštevované aj kúpeľnými hosťami.

OBYVATEĽSTVO

Mesto M s počtom obyvateľov 1444 k 31.12.2014 patrí medzi najmenšie mesto na Slovensku. Populácia mesta pozostáva zo 779 žien a 665 mužov. Veľkosť populácie mestas výnimkou rokov 2008 a 2013 dlhodobo klesá, v roku 2007 dosahovala hodnotu 1 520 obyvateľov, zatiaľ čo v roku 2014 bol tento stav o 76 obyvateľov menší. Celkový úbytok obyvateľstva je zapríčinený prirodzeným úbytkom, ako aj negatívnym migračným saldóm.

V rokoch 2008 a 2013 mesto zaznamenalo prírastok v počte prisťahovaných obyvateľov, nadruhej strane od roku 2013 do 2014 sa zvýšil počet vystávaných obyvateľov o 38. Najkritickejší rozdiel v počet narodených obyvateľov (5) a zomrelých obyvateľov (23) bol zaznamenaný v roku 2012. Veková pyramída obyvateľov mesta M má regresívny charakter s úzkou základňou širokou hornou časťou, ktorá indikuje starnutie populácie. Najpočetnejšie

body:

kategórieobyvateľov sú vo vekovom intervale 35-39 rokov a 55-59 rokov (graf 3). Nepriaznivú štruktúruobyvateľstva mesta M dokazuje vysoký index starnutia obyvateľov, ktorý vyjadruje početobyvateľov v poproduktívnej (65 a viac rokov) k obyvateľom v predproduktívnej (0-14 rokov)kategórii. Mesto M dosahuje extrémne vysoký index starnutia (161,69) v porovnanís priemernou hodnotou za celé územie Slovenska (88,34).

http://www.dudince-mesto.sk/web_files/2015/9/50.pdf

<http://www.dudince-mesto.sk/?page=mesto-dudince>

Autor: Ladislav Tolmáči

Recenzenti: František Križan, Katarína Danielová

Celoštátna komisia geografickej olympiády

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2017